

нують власну класифікацію прикладів, які демонструють різні типи перекладу, а саме: літературний переклад, вербальний переклад, переклад “слово в слово”, переклад на рівні дискурсу, технічний переклад.

Ключові слова: типи перекладу, літературний переклад, вербальний переклад, переклад “слово в слово”, переклад на рівні дискурсу, технічний переклад.

Н.А.Михальчук, доктор психол. наук, проф.

Ровенский государственный гуманитарный университет, Ровно

ТИПЫ ПЕРЕВОДА В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

В данной статье авторы поднимают проблемы исследования вопросов о различных типах перевода. Были изучены типы перевода и их особенности. Авторы статьи предлагают собственную классификацию примеров, которые демонстрируют различные типы перевода, а именно: литературный перевод, вербальный перевод, перевод “слово в слово”, перевод на уровне дискурса, технический перевод.

Ключевые слова: типы перевода, литературный перевод, вербальный перевод, перевод “слово в слово”, перевод на уровне дискурса, технический перевод.

УДК 82-193.3

С. Кондратьєва, студ.

КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

130-Й СОНЕТ ШЕКСПІРА В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

У статті досліджуються переклади 130-го сонету Вільяма Шекспіра українською мовою. До розгляду взято переклади І.Франка, І. Костецького, Д. Паламарчука, О. Тарнавського, В. Марача та О. Тільної.

Ключові слова: Вільям Шекспір, 130-й сонет, переклад.

Сонети В. Шекспіра є світовим шедевром і, безумовно, одним з найвищих досягнень лірики доби Відродження. Вони викликали неабияку зацікавленість багатьох перекладачів різних країн світу, в тому числі й українських. У статті розглянуто переклади одного з найвідоміших сонетів із циклу про Смагляву леді – 130 сонет.

Актуальність роботи зумовлена тим, що українські переклади 130-го сонета В. Шекспіра недостатньо досліджені в українському літературознавстві та перекладознавстві.

Метою роботи є аналіз українських перекладів 130-го сонета В. Шекспіра.

Об’єкт дослідження – сонетарій Вільяма Шекспіра в українських перекладах.

Предмет дослідження – специфіка перекладу 130-го сонета Вільяма Шекспіра українською мовою. Зокрема, переклади І.Франка, І. Костецького, Д. Паламарчука, О. Тарнавського, В. Марача та О. Тільної.

© С. Кондратьєва, 2014

Переклади сонетів В. Шекспіра українською мовою досліджували такі вчені, як: І.Я. Франко [56], А. Боковець [2], М. Габлевич [7; 8; 9], В. Казаров [21; 22], М. Л. Лукаш [39], Коломієць [24], Н. Торкут [54], В. Цибулько [57] та ін.

Англійський сонет є невеликою, проте дуже ваговою і змістовною формою ліричної поезії. Це тверда віршована форма, що складається з 14 рядків (трьох чотиривіршів-катренів і одного двовіршу). Фінальний двовірш у своїх сонетах Шекспір робить афористичним влучним висловом, що, з одного боку, підсумовує все сказане у сонеті, а з іншого, часто виявляється несподіваним, неочікуваним. Однак сонет 99 у митця в оригіналі містить 15 рядків, тоді як сонет 126 складається з 12 рядків. Під пером В.Шекспіра «форма сонету в Англії досягла найвищої якості, завдяки чому й дістала в ході історії назву «англійського», або «шекспірівського» сонету» [11: 110].

Сонети В.Шекспіра спершу розходилися у списках. До нас дійшли кілька таких списків, серед них – 2, 8, 106 та 1285. Ще два – 138 та 144 – були надруковані 1599 р. у збірці любовних віршів «Пристрасний прочанин» (The Passionate Pilgrim), що вийшла під іменем Шекспіра. Остаточний варіант сонетів був опублікований лише в 1609 році. Усі вірші в цьому виданні пронумеровані й поділені на два цикли – «юначий» (1–126) та «жіночий» (127–154). Перший цикл має свій завершальний вірш, 126 (так званий envoy), другий цикл (а разом і весь сонетарій) завершений тематичною парою, 153-154» [9].

У 130-му сонеті В.Шекспір вступає в полеміку з петраркізмом - наслідуванням латиномовних та італомовних творів Франческо Петрарки. У системі петраркізму, як відомо, ключовим виступав образ Дами – білявої недосяжної красуні з холодним серцем, яка підносилася на п'єдестал. Отже, петраркістське кохання осмислювалося у термінах неоплатонізму [2]. В 130-му сонеті Шекспір пропонує такий портрет коханої, який помітно контрастує з петрарківським образом: у Шекспіра це чорнява, смаглява леді, яка замальовується просто і реалістично, без піднесення. Саме кохання ліричного героя до Смаглявої леді у всьому «жіночому» циклі є підкреслено земним, позбавленим небесної аури платонічної любові.

Існує думка, що 130-й сонет – це пародія, у якій В.Шекспір грає з штамми сучасних йому сонетистів, висміюючи їх фальш та нещирість, протиставивши їхнім порівнянням реальні, невигадані риси своєї коханої. В російській критиці таку думку вперше висловив у 1902 році М.Стороженко [22]. До таких саме висновків приходять американські дослідники, порівнявши тексти 130-го сонета та вірші сучасних Шекспіру авторів Б.Гріффіна та Т.Уотсона [22]. Такої ж думки дотримується російський дослідник В.Казаров. [21] Визначаючи яскравий іронічний і пародійний елемент у 130-му сонеті, що висміює звичний для тієї епохи петраркізм, утім, трудно визнати його суто пародією. Він пронизаний почуттям любові до загадкової леді, як і весь «жіночий» цикл з 127 по 154 сонет.

Серед українських перекладачів В.Шекспіра першим, хто звернувся саме до сонетів, був **Іван Франко**. Якогось певного плану чи структури виконання сонетних перекладів митець не мав. У своїх перекладах він не звертав особливої уваги на збереження форми оригіналу (віршовий розмір та кількість рядків), а заглибився головно у зміст. Так 130-й сонет, перекладений чотиристопним і тристопним хореєм, складається не з 14-ти рядків, як це прийнято для сонетної форми, а з 24-х «коломийкового характеру, хореєм, чотирирядковою строфою з римуванням тільки парних рядків» [19: 88] – «У моєї пані очі/ Не

такі, як сонце, ні,/ І коралі червоніші/ Від пурпури уст її...»[56: 343]. З точки зору сучасної перекладацької думки, це є недопустимим, адже поетичний твір, що складається з 24-х рядків не є сонетом, а отже і перекладом сонета його вважати також неможна. До того ж, форма може брати на себе певне смислове навантаження, що І. Франко, мабуть, і зрозумів, опрацьовуючи 30-й і 66-й сонети, які повністю повторюють оригінал за формою. Попри недотримання перекладачем сонетної форми, Франку однак вдалося дуже точно перекласти усі тези і антитези 130-го сонету. Тільки у дев'ятнадцятому-двадцятому рядках, які мають відповідати десятому рядку оригіналу, виникає неточність – «...музика приємніше гомонить моїм ушам» [56: 343], тобто музика приємніша конкретно ліричному суб'єкту, а не абстрактно гарніша за людський голос, коли в оригіналі «I love to hear her speak, yet well I know/ That music hath a far more pleasing sound» [69] (Я люблю слухати, що вона говорить, але я добре знаю/ Що музика має набагато приємніші звуки¹). Але найбільший недолік цього перекладу - відсутність рядків, які відповідали б останнім двом рядкам оригіналу. Переклад Франка просто змальовує образ дівчини, в яку закоханий ліричний суб'єкт. Останній рядки у перекладача - «Моя пані як і всі ми./ Ходить просто по землі» [56: 343]. Франко не тільки змінює форму, але й зміст, залишаючи твір без висновку, заради якого були наведені всі тези й антитези. У Шекспіра маємо «моя кохана звичайна дівчина, але нічим не гірша за тих, чії очі фальшиво порівнюють з сонцем, уста – з коралами і т.д.», у Франка ж залишається лише «моя кохана – звичайна дівчина (чії очі не схожі на сонце, уста на корали і т.д.)».

Наступний переклад, взятий до розгляду, належить **Ігорю Костецькому** – українському письменнику-модерністу, перекладачу, критику, режисеру, засновнику Мистецького українського руху в еміграції. У його перекладі одразу привертає увагу мова – «Од слонця ніц в очах моєї пані./ Кораль ружанець рожевіш од губ./ Кгдиж сьнієкт ест бялим – в неї перса тьмяні...» [64: 88]. Перекладач зазначав, що вбачав перед собою три можливості: 1) «шукати адеквату в засобах цілковито модерної поезики, що називається переказувати Шекспіра мовою сучасності?»; 2) «знаходити якийсь середнє між модерним і традиційним?»; 3) «вдатися до абсолютної стилізації під українську мову XVI-XVII сторіч?» [64: 11-12]. Костецький не пішов шляхом абсолютної стилізації, обравши «середнє між модерним і традиційним»: умовну стилізацію, або, за його власними словами, «ілюзію старовинності», коли «умовно обране» трактувалось «як справжнє» [64: 14]. Проте в оригіналі Шекспір фактично не застосовує лексики, яка стала б застарілою навіть у наш час. Тому можна сказати, що такий лексичний прийом не додає більшої точності перекладу, споріднюючи його з оригіналом, а лише ускладнює прочитання.

Значимо, що Ігор Костецький, як і інші перекладачі 130-го сонету, чії варіанти будуть наведені далі у статті, переклав сонет, зберігаючи його форму - п'ятистопним ямбом зі збереженням строфічної системи та системи римування. Переклад є вдалим і щодо перекладу тез і антитез – «перса тьмяні», в оригіналі «breasts are dun» [69] – сіро-коричневого кольору, який важко перекласти українською одним словом; саме «Дамасьці ружі...» - збереження цього епітету, припустимо неважливого для українського читача, просте досить важливого елементу оригіналу. По суті, в оригіналі не прикметник «дамаські» («damascus», «damascene»), а діеприкметник доконаного виду «damasked» (буковально: «дамасковані»). Він утворений від дієслова «damask», яким англійці назива-

¹ Тут і далі подасмо наш власний підрядковий переклад.

вали певний запозичений спосіб декорування чи інкрустування виробів зі сталі – «під дамаську сталь». Шекспір жив у час правління королеви Єлизавети з роду Тюдорів, геральдичним символом якого були дві п'ятипелюсткові троянди – менша біла, вставлена (інкрустована) в більшу червону. Двоколірна троянда Тюдорів була аж надто добре відомим символом, оскільки рід Тюдорів правив Англією понад століття. Посівши трон, цей рід поклав край тридцятилітній війні за нього, що звалася війною Білої й Червоної троянд, – тому-то він і об'єднав обидві квітки в своєму гербі [8]. Отже, поєднання білої й червоної троянд для англієця – символ злагоди, миру, любові. Взагалі символіка білого й червоного дуже багата, але стосовно жіночих щік поєднання цих кольорів слід розуміти і як червоний рум'янець на білій шкірі (червоне на білому), і як вияв страху (біле) та сорому (червоне) – почуття, що їх чоловічі обличчя рідко виявляють. Тобто, нема у моєї пані, каже поет, червоного рум'янцю на білій шкірі (врода), як і не належить вона до сором'язливих та боязких (склад душі) [8]; А дещо розмовне «Моя ж бо пані, йшовши, грунт товче» [64: 88] по суті є досить точним перекладом оригінального «when she walks treads on the ground» [69].

Та має цей переклад і свої недоліки. Невдалим надбанням є «чуб» у четвертому рядку – «Кгдиж влос єст дротем – чорний дріт їй чуб» [64: 88]. Чуб у первісному значенні – це широковідома в Україні чоловіча зачіска; нешироке, кругле пасмо довгого волосся, над лобом, на скронях і на потилиці волосся поголене. Така зачіска робилася чоловіка для зручності і надання обличчю войовничого вигляду. Тож використання слова «чуб» для позначення жіночої зачіски є некоректним. Також не дуже вдалим є переклад останнього дистиху, який, хоча і зберігає загальний настрій, але передає зміст неточно – «Та, пробі, дорожу моїм коханням./ Як та якась – брехливим порівнянням» [64: 88]. Хоча це може бути очевидним, але автор ніде в оригіналі не згадує, що дорожить своїм коханням – «And yet, by heaven, I think my love as rare/ As any she belied with false compare» [69] («І все ж, о небо, я думаю, що моя кохана рідкісна/ Так само, як будь-яка, що оббрехана фальшивими порівняннями»). І так само не сказано, що брехливими порівняннями дорожить та, на чю честь вони проголошені. Епітет «рідкісна» – «rare» просто зникає, нічим не замінюючись. Небо – «heaven» – замінюється на «пробі», що, до речі, є теж не найкращим надбанням перекладу, оскільки у значенні вставного слова «пробі» виражає невпевненість, синонімами до нього стають «можливо» і «певно». У перекладі Ігоря Костецького останній дистих змінює увесь сенс сонету. Основною думкою стає «Моя кохана мила для мене, якою б вона не була», а «брехливе порівняння» залишається лише натяком на первісний зміст тексту. Дорівняння коханої до тієї, чиї очі порівнюють з сонцем, губи з коралами і т.д. не відбувається.

Наступний переклад – **Дмитра Паламарчука**, відомого українського перекладача, поета, члена Національної спілки письменників України. Л. Коломієць зауважує щодо його перекладів Шекспірових сонетів: «За класифікацією Раффела, можемо віднести до інтерпретаційного перекладу, що розрахований на широку аудиторію», тобто художній аспект для нього важливіший за наукову точність [24].

В лексичному плані вже у другому рядку помітна невідповідність – «Корал ніжніший за її уста» [61] - корал, матеріал досить твердий, порівнюється у категорії м'якості, коли в оригіналі, що логічно, корал був «far more red» – «набагато червоніший» за вуста героїні. У третьому рядку замість грудей – «breasts» маємо «Не білосніжні пліч

овали» [61]. Троянди у п'ятому рядку втрачають епітет «дамаські», й свої кольорові забарвлення – «Троянд багато зустрічав я всюди» [61]. Сьомий і восьмий рядки за характером змін тяжіють від перекладу до переспіву – «І дише так вона, як дишать люди./ А не конвалії між диких трав» [61], коли в оригіналі «And in some perfumes is there more delight/ Than in the breath that from my mistress reeks» [69] (І деякі пахощі набагато приємніші/ Ніж запах, що йде від дихання моєї коханої). У десятому рядку маємо ту ж неточність, що була і в перекладі Франка: музика маркується як миліша конкретно оповідачу, а не просто милозвучніша за людський голос – «І голосу її рівнять не треба/ До музики, милішої мені» [61]. Одинадцятий і дванадцятий рядки і кінцевий дистих перекладені точно і поетично, передаючи необхідні змістові відтінки «Не знаю про ходу богинь із неба,/ А кроки милої – цілком земні./ І все ж вона – найкраща поміж тими./ Що славлені похвалами пустими» [61].

Із приводу ще одного перекладу – **Остана Тарнавського**, українського поета, перекладача, літературного критика, журналіста, літературознавця, культурного діяча, члена-засновника Об'єднання українських письменників «Слово», Л. Коломієць зауважує: «як і праця Костецького, переклади Тарнавського являють собою філологічний експеримент, щоправда, значно скромнішого масштабу [...] Вважаючи, що «мова Шекспіра більше ділова», а не поетична, перекладач перебільшує цю рису, створивши змістово і контекстуально точний переклад Шекспірових сонетів, проте із невиправдано великою кількістю слів-кальок, «ділової» лексики і «рубаним» синтаксисом (імітація лаконічності ділового стилю за рахунок частого уникання сполучників підрядності, непрямих відмінкових форм займенників та ін., в результаті чого зникає невимушена розмовна інтонація шекспірівського тексту)» [24]. Сам автор перекладу у листі до редактора журналу «Всесвіт» від 18 серпня 1992 р. пише так: «...на мою думку – мова Шекспіра більше ділова, як у «бізнесмена»; [...] Я бажав віддати головню думку Шекспіра так, як вона в нього репрезентована його мовою, з підкресленням того слова, чи тих слів, що головню репрезентують цю думку. Не знаю, чи мені це вдалось...» [24]

Переклад тез і антитез у Тарнавського досить вдалий. Є кілька моментів, що диссонують з оригіналом, проте суттєво не змінюють суть – риторичне запитання у третьому рядку «Як білий – сніг: груди в неї сіра чом це?» [63] і п'ятий рядок, у якому зникає епітет «дамаські» і з'являється шокв «Я бачив шокв троянд: червоний, білий;» [63]. Більш суттєві вносять переклад сьомого і восьмого рядків «Парфумів запах більше мені милий./ Ніж віддих, що димить в її устах» [63], тобто запах парфумів конкретно приємніший оповідачу, а не просто абстрактно краший за людське дихання. До того ж віддих ще й чомусь «димить в устах», коли в оригіналі не маємо і натяку на таке «And in some perfumes is there more delight/ Than in the breath that from my mistress reeks» [69] (І деякі пахощі набагато приємніші/ Ніж запах, що йде від дихання моєї коханої). Перекладач гіперболізує зміст у дванадцятому рядку. Якщо в оригіналі ми маємо «My mistress when she walks treads on the ground» [69] (12 Моя кохана, коли йде, утоптує землю) – тобто йде, як звичайна людина, залишає після себе сліди, то в перекладі Тарнавського «Моєї ж пані хід – незграбний стук» [63]. Ані незграбності, ані стуку в оригіналі немає. Переклад останнього дистиху знову-таки змінює сенс усього сонету - «Та все ж незвичне це моє кохання./ Споганене від фальшу порівняння» [63]. У Шекспіра кохана, як і почуття від неї, замальовувалося земним і звичайним, без нічого «незвичного». І «споганим від

фальшу порівняння» ані героїня, ані почуття до неї не було, навпаки, митець казав про те, що воно прекрасне без будь-яких порівнянь, особливо фальшивих.

Наступний переклад, який ми розглянемо, належить **Віктору Марачу** – поету, паліндромісту, доценту кафедри математики Рівненського державного гуманітарного університету, лауреату премії М. Рильського. Цей переклад також можна віднести до інтерпретаційного за класифікацією Рассела. Неточності у цьому перекладі майже зрівнялись кількісно із вдало перекладеними рядками. Вже другий рядок перекладу – «З коралом не зрівняєш губ жагу» [62]. Звісно, що слово «жага» тут використано не на позначення спраги чи якогось нестримного бажання, а маючи на увазі пристрась як одне із значень слова «жага». І в тому випадку жагу губ справді неможна «зрівняти» з коралом, оскільки ніякої пристрасі у собі не має і не може порівнюватися за цим критерієм з губами просто за логікою. У Шекспіра ж з логікою у цьому рядку все було нормально – в оригіналі корал був «fag more red» - набагато більш червоний, порівнюючись з вустами у категорії кольору. У п'ятому рядку – «Я бачив роз пелюстки незрівнянні» [62], втрачається епітет «дамаські» і позначення кольору троянди, який є ключовим для цього порівняння. В оригіналі – «have seen roses damasked, red and white» [69] (Я бачив дамаські троянди, червоні і білі). Дев'ятий і десятий рядки: «Приємний в неї голос, але нині/ Звучить для мене музика миліш;» [62] - та ж сама неточність, що і у Франка та Паламарчука, музика приємніша конкретно оповідачу, а не абстрактно милозвучніше за людський голос. Останній дистих перекладений неточно: «І все ж вона собою тих затьмить./ Що ідеалом нам здались на мить» [62]. Про ідеали в оригіналі нічого не сказано, і до того ж, кохана там не вивищується, не затьмарює інших. Вона «as rare/ As any she belied with false compare» [69] – так само рідкісна, як і ті, що оббренані фальшивими порівняннями.

Далі розглянемо переклад **Ольги Тільної** – поетеси, прозаїки і перекладача, магістра гуманітарних наук, кандидата педагогічних наук, лауреата премій «Нові імена України» і «Гранослов», члена НСПУ. Переклад, який теж можна віднести до інтерпретаційних, має свої переваги і недоліки. У другому рядку ми маємо «Й не схожі на корал її уста» [59], без уточнення, чим саме несхожі – кольором, формою, структурою чи чимось іншим. У п'ятому рядку – «Троянди бачив ніжні й пишні я» [59] з категорії кольору ми маємо перехід до тактильної і зорової категорій. «Люблю вслухатися в її розмови плин./ Хоч музика й приємніша мені» [59] - музика знову приємніша конкретно оповідачу, не просто гарніша за людський голос. Переклад останнього дистиху знову змінює зміст, при тому навіть дещо несподівано: «Та я ціную більш свою кохану./ Ніж лестоші в брехливім порівнянні» [59]. Це можна розуміти так, що ліричний суб'єкт цінує свою кохану більше, ніж лестоші, звернені до нього, коли у Шекспіра лестоші були звернені до інших жінок, а його кохана залишалася нічим не гіршою від них і без будь-яких лестошів.

Отже, у роботі ми розглянули українські переклади 130-го сонету Вільма Шекспіра. Цей сонет належить до жіночого циклу і виражає авторську полеміку з петраркізмом, напротивагу вивищенній, недосяжній білявій Дамі, кохання до якої є платонічним, змальовуючи цілком земну і звичайну Смагляву Леді.

Спроби перекласти українською сонети Шекспіра, зокрема 130-й, починаються з XIX ст. і тривають у наш час. Кожен з перекладачів, чії твори ми розглянули, подає власну інтерпретацію 130-го сонету, більшою чи меншою мірою наближуючись до оригіналу. Кожен з перекладів має свої сильні і слабкі сторони, вади і переваги. Велика кількість

перекладів свідчить про незмінний інтерес українських перекладачів до творчості Вільяма Шекспіра. Варіанти перекладів різних авторів дозволяють читачам зусібіч поглянути на твір, демонструючи не лише вправність та оригінальний підхід кожного перекладача, а й специфіку рецепції творів В.Шекспіра в різних історичних епохах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боковець А. Сонетарій В.Шекспіра: особливості рецепції петраркізму в контексті англійської ренесансної лірики [Електронне джерело] / А. Боковець. – Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
2. Габлевич М. Дещо про методологію досліджень в сучасному шекспірознавстві / М. Габлевич. // Ренесансні студії. – 1998. – Вип. 2. – С. 4-22.
3. Габлевич М. Духовна концепція сонетів Шекспіра [Електронне джерело] / М. Габлевич. – Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
4. Габлевич М. Шекспірів ерос життя і творчості [Електронне джерело] / М.Габлевич. – Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
5. Казаров В. «Сонеты» Шекспира: проблема перевода или проблема переводчика? [Электронный источник] / В. Казаров. – Режим доступа: <http://shake-speare-sonnets.narod.ru/>
6. Казаров В. Возможен ли перевод сонетов Шекспира? [Электронный источник] / В. Казаров – Режим доступа: <http://shake-speare-sonnets.narod.ru/>
7. Коломієць Л.В. Мовно-стильові виміри творчого методу перекладача: на матеріалі українських перекладів Шекспірових сонетів [Електронне джерело] / Л.В. Коломієць. – Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
8. Лукаш М. Український Сонетарій Шекспіра / М. Лукаш // Жовтень. – 1967. – № 1. – С. 149–151.
9. Торкут Н. Інтерпретація сонетів В.Шекспіра в методологічному просторі міждисциплінарного діалогу / Н. Торокут. – Ренесансні студії. – 2006. – Вип. 11. – С. 3-19
10. Франко І. Я. Зібрання творів: у 50-ти т. Т. 12. Поетичні переклади та переспіви / І. Я. Франко ; [упоряд. та комент. В. І. Шевчука, ред. Д. В. Затонський]. – Київ: Наук. думка, 1978. – 727 с.
11. Цибулько В.О. Сонети Шекспіра в Україні. Історія і потенціал розвитку. / В.О. Цибулько. // Вестник СевГТУ. – Вып.102. – С.110-113.
12. Шекспір В. 130 сонет [Електронне джерело] / В.Шекспір; [пер. О. Тільної]. – Режим доступу: <http://www.ukrcenter.com>
13. Шекспір В. Сонети / В. Шекспір; [пер. Д. Паламарчука] – Київ: «Дніпро», 1966. – 195 с.
14. Шекспір В. Сонети. [Електронне джерело] / В. Шекспір; [пер. В.Марач]. – Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
15. Шекспір В. Сонети. [Електронне джерело] / В. Шекспір; [пер. О. Тарнавського] – Філадельфія: “Мости”, 1997. – Режим доступу: <http://shakespeareintranslation.com/>
16. Шекспірові сонети / [пер. І. Костецького]. – Мюнхен: На горі, 1958. – 254 с.
17. Shakespeare's sonnets [The electron source]. – Mode of access: <http://www.shakespeare-sonnets.com/>

Стаття надійшла до редакції 15.10.2014

С.Кондратьєва, студ.
КНУ імени Тараса Шевченка, Київ

130-Й СОНЕТ ШЕКСПИРА В УКРАЇНСКИХ ПЕРЕВОДАХ

В статтє исследуются переводы 130-го сонета Шекспира на украинский язык. К рассмотрению взяты переводы И. Франко, И. Костецкого, Д. Паламарчука, А. Тарнавского, В. Марача и О. Тильной.

Ключевые слова: *Вильям Шекспир, 130-й сонет, перевод.*

S. Kondrateva, stud.
KNU of Taras Shevchenko, Kyiv

130th SONNET OF SHAKESPEARE IN UKRAINIAN TRANSLATION

The article investigates the translation of the 130th sonnet of Shakespeare in Ukrainian language. To review we have taken translations of I. Franko, J. Kostetskii, D. Palamarchuk, A. Tarnavsky V. Marach and O. Tilnoyi.

Keywords: *William Shakespeare, sonnet 130, translation.*

УДК 81'255.4 = 134.2 = 161.2

Н. Гомон, к. філол.н., доц.
Національний університет ДПС України, Ірпінь

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ПЕРСОНІФІКАЦІЇ ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ В ПЕРЕКЛАДІ

У статті визначено сутність семантичної структури персоніфікації та обґрунтовано важливість її адекватного відтворення в перекладі. Розглянуто основні види трансформацій, що застосовуються при відтворенні лексико-семантичних компонентів такої структури в перекладі з іспанської мови на українську. Проаналізовано наслідки змін у семантичній структурі персоніфікації з точки зору відтворення образності та експресивності.

Ключові слова: *лексико-семантичний компонент, переклад, перекладацькі трансформації, персоніфікація, семантична структура.*

Практично всі відомі нам визначення персоніфікації, подані у словниках лінгвістичних та літературознавчих термінів, спираються на семантичну ознаку. Наприклад, у словнику лінгвістичних термінів О.С. Ахманової персоніфікація (уособлення, прозопопея, персоналізація) визначається як троп, який полягає у тому, що неживим предметам приписуються властивості і ознаки живих, такі як дар мовлення, спроможність вступати у відносини,

© Н. Гомон, 2014